

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Groep I,
6 december 1959.

Goedenmorgen, vrienden.

Ja, na deze dag die voor menigeen of wel eenzaamheid of wel orgieën van Sinterklaasideeën heeft voortgebracht komen we vandaag dan weer met ons pogen om door te dringen in geestelijke waarden.

En dan denken we toch wel in de eerste plaats aan de ontwikkelingen, die zich thans op deze wereld in geestelijk opzicht en in stoffelijk opzicht openbaren. In de laatste honderd jaar zijn er onnoemlijk veel veranderingen geweest en de in die tijd tot leven gekomen gedachten hebben ongetwijfeld hun weerspiegelingen gevonden in het optreden van nieuwe profeten, in het optreden van wijsgeren, wetenschapsmensen en denkers. Dezen hebben - al beseft men dat in deze tijd nog niet - vastgelegd wat later waarschijnlijk genoemd zal worden: "de herboren filosofie van de 20e eeuw." Er zijn opvallend veel uitingen, die een terugkeer lijken naar het verleden.

In de oude tijd waren er tovenaars, die voorspelden wanneer het zou regenen, wanneer de rivier zou stijgen en die voorspellingen deden omtrent vorst, regen en wind. In de moderne tijd vindt men dat wederom. Wij kennen op het ogenblik in toenemende mate de weervoorspellingen over de gehele aardbol. En wat meer is, voorspellingen die hoe langer hoe meer betrouwbaar worden en die op wetenschappelijke basis op den duur over behoorlijk lange termijn kunnen worden gemaakt.

Zoals dat voor de stoffelijke verschijnselen gebeurt, zo tracht men in deze tijd ook de tendenzen van het geestelijk weer a.h.w. in kaart te brengen. Wij zien een toenemen van de astrologische opvattingen met horoscopen en al wat erbij hoort. Het lijkt misschien, of dat een tamelijk onschuldig vermaak is, waarmee alleen bijgelovigen zich bezig houden, maar het is toch wel een klein beetje anders. Naarmate men verder doordringt in de kennis van de materie, naarmate men verder komt in het begrip van de achtergronden van het menselijk denken, zal men ook verder moeten komen in het begrip van de invloeden, die een rol spelen in het menselijk leven.

Evenals men aan de hand van een aantal verschijnselen in de luchtlagen een weerbericht kan opstellen, zo kan men ongetwijfeld aan de hand van de tekens, die aan de hemel af te lezen zijn een soort "weerkaart" maken, die de grootste mogelijkheden aangeeft voor een gebeuren, waaraan de mens mede deel zal hebben. Achter al deze waarden schuilt bovendien nog het geestelijk denken en het geestelijk weten, dat in het zoeken naar een nieuwe esoterie, een filosofie die stof en geest vereent, tot uiting komt.

U zult zich afvragen: Wat heeft dit nu te maken met onze normale zondagochtend-onderwerpen? Wel, ik zal proberen om dit duidelijk te maken en u te doen inzien, hoe deze moderne tijd met haar eigen denkwijzen een be-

langrijke fase is in het verloop van de ontwikkeling der mensheid. Allereerst: Wat is de meest moderne filosofie? Achter het menselijk denken schuilen onbekende factoren. Soms komen zij als een persoonlijkheid tot uiting (dat vertelt ons tenminste de diepte-psychologie) en deze uiting durven wij dan wel aanspreken als "ziel" of als "geest". Maar als wij zelfs dezen trachten te doorgronden, blijven wij steken op een onbekend terrein. Een terrein waar klaarblijkelijk geen menselijke benadering mogelijk is en dat alleen negatief - nl. door de afwezigheid van reactie in dit terrein - kan worden vastgesteld. "Wij weten dat het er is; wij weten niet wát het is," zo zeggen de wetenschapsmensen. Zou hier misschien het leven zelf schuilen?

Met een dergelijke benadering kom je ontzettend dicht bij God. Want in de mens leeft God. Rond die God vormt zich het bewustzijn van de werkelijke persoonlijkheid en eerst daaromheen vinden wij wat stoffelijk bewustzijn of stoffelijk denken heet. De psycholoog, die tracht door te dringen in de mens, is dus gekomen aan de grens van het onbekende. Als hij daarover nadenkt, moet hij conclusies gaan trekken, die heel in de oudheid al bestonden. Hij doet dit nu volgens zijn idee "verantwoord". Hij meent: "Deze uitleg is voor mij de enig redelijke, de enig aanvaardbare" en hij maakt zijn geloof deel van zijn weten. Ik wil een paar citaten van denkers op deze basis aanhalen in de hoop, dat u daaruit uw eigen conclusies verder kunt trekken.

"In al mijn onderzoekingen heb ik nooit het leven of de geest kunnen vinden. Ik heb nooit de ziel kunnen wegen en ik heb nooit kunnen vaststellen waar en hoe een geest of een ziel zou bestaan. Toch, wanneer ik door het denken in de mens doordring, ontdek ik waarden, die niet alleen beperkt meer kunnen zijn tot het lichamelijke bestaan. Ik tref paranormale verschijnselen, parapsychologische verschijnselen, die zeker wijzen op een veel groter besef en een veel groter vatbaarheid voor verschijnselen dan aan een mens alleen kan worden toegekend. Ik vind een reeks van kwaliteiten, die - achter de persoonlijkheid verscholen - mij een tweede, geheel nieuwe persoonlijkheid doen zien, die echter klaarblijkelijk geen waardering heeft voor de normale levensverschijnselen (hiermee is de stof bedoeld) en daarin vind ik een vreemde kracht, een weerstand die ik niet kan overwinnen en een voor mij niet doordringbaar gebied."

Dan zegt de denker er achteraan:

"Dit niet-doordringbare gebied is naar mijn beste weten en denken de vreemde kracht "leven" of God, Die woont in elke mens. Het gebied van deze tweede persoonlijkheid, die aantoonbaar en erkenbaar is, noem ik: de ziel des mensen. En ik neem aan dat eens, indien de grens verbroken is tussen het voor mij thans niet doordringbare gebied en de persoonlijkheid, die in de diepte der psyche verborgen is, wij zullen vinden datgene, wat de mensheid door alle tijden heeft genoemd: een Godheid."

U zult zeggen: "Ja, dat klinkt nu allemaal wel heel mooi, maar wat hebben we eraan?" Mag ik u even herinneren aan de oude tijd? Daar vinden we nl. ook dergelijke uitspraken. Op een andere basis natuurlijk, maar even interessant en even belangrijk."

"Wanneer een mens in zich de moed vindt alle grenzen te overschrijden, zal hij daden stellen, die de mensheid verwonderen." En dan volgt een hele reeks van aanhalingen van allerhand helden en leraren, die b.v. wandelen midden tussen twee legers die klaar zijn voor een veldslag, terwijl de lucht bezwangerd is van pijlen, zonder dat ze ooit geraakt worden; van wezens die een taak op zich nemen onvoorstelbaar groot. Men weet dat ze mens zijn, en toch volbrengen zij deze taak. En daar trekt dan die oude wijsgeer de conclusie uit:

"Zo kunnen mensen worden tot goden, indien in hen de moed zit en de kracht, die hen kan verheffen boven de mensheid."

Nou, ik vind, daar is niet veel verschil tussen. Een zeer interessant punt, want die laatste spreuk nl. stamt van ongeveer 1600 v. Chr.

uit de Perzische filosofie. Ik heb haar vrij vertaald, want anders wordt het een heel lang verhaal. Het is een gedicht dat in moderne druk altijd nog wel een 30 bladzijden zou tellen en dat kan ik natuurlijk niet gaan citeren. Maar hier vinden we toch een overeenkomst met iets, dat men zo lang geleden reeds constateerde en wat men nu ontdekt.

We kunnen nog verder gaan. Wat zou u zeggen van de tegenwoordige atoomchemie, waar letterlijk werd gepubliceerd in een van de exclusieve bladen van onderzoek, nog geen zes maanden geleden:

"In de onderzoeking der kleinste delen hebben wij geconstateerd, dat de waarneembaarheid ophoudt, echter blijft een kracht aantoonbaar. Dit laat slechts twee mogelijke conclusies toe. Allereerst: Wanneer de kleinste delen zoals die voor ons kenbaar, meetbaar en voorstelbaar zijn, zijn opgeheven en geen baanafwijkingen of banen zelfs meer kunnen worden aangetoond - ongeacht de grootste versnelling (volgen een reeks formules) - zullen wij moeten stellen dat zij worden omgezet in energie. Dan zou energie het werkelijke wezen zijn van alle materie. De tweede conclusie is dat de kleinste delen overwisselen naar een voor ons niet bekend ruimtelijk of tijdscontinuüm, dat zou kunnen worden aangeduid met "vierde dimensie" en vandaaruit terugkeren tot onze materie, waar wij het spontaan ontstaan van kleinste delen in de grote versnellingsbaan hebben kunnen waarnemen, zonder dat dit verklaarbaar is. In het eerste geval is er sprake van een eenmalige, in het tweede geval van een continue schepping. Op grond van metingen en het geconstateerde is geen keus tussen beide stellingen mogelijk."

Wat niet vermeld staat, is dat de geleerde in kwestie, die dit in een zeer select gezelschap oorspronkelijk ook heeft gelezen (het was een lezing), daaraan toevoegde:

"Ik ben echter ervan overtuigd, dat de feitelijke kern aller dingen energie is. En dan zijn wij niet ver verwijderd, mijne heren, van een begrip "Gód", ook wanneer wij in deze energie geen bewustzijn kunnen aantonen."

Nou, dan maar weer terug naar het verleden.

"Want onze Heer en God is kracht. Hij is sterkte. Hij is het, Die voortbrengt en baart uit Zijn Wezen. Hij is, Die terugneemt tot Zich. En in Hem is de tijd en in Hem is het leven." Een betrekkelijk onbekend citaat uit de tijd van Habakuk, een van de profeten. Hier vind ik ook alweer een heel typische overeenkomst. Zo'n overeenkomst, vrienden, brengt m.i. met zich, dat in deze tijd dus het denken een nieuwe basis gaat vinden maar gelijktijdig de oude, zolang als bijgeloof beschouwde stellingen doet herleven. En dat zou inhouden dat de mens nu door eigen weten en begrip datgene kan verwerken en beseffen van uit een stoffelijk standpunt, dat eens alleen door een openbaring of een geestelijke beleving duidelijk kon worden. Heb ik geen gelijk wanneer ik spreek over de belangrijke ontwikkelingen van deze tijd?

Nog een kleine aanhaling van een lezing door een zekere Mr. Hooker. Deze Mr. Hooker behoort tot een van de minder bekende maar zeer geleerde sterrenkundigen, die o.m. de bekende sterrenatlas hebben gemaakt, de fotografische atlas die per exemplaar zo iets van f. 2000.- kost. Deze Mr. Hooker heeft de hemelen bestudeerd aan alle kanten. Hij weet van sterrenbeelden en sterrennevels net zoveel af als u van uw buurvrouw, uw buurman en de kruidenier. En deze wordt op een gegeven ogenblik geplaatst - tijdens een toespraak die hij houdt voor zijn vroegere school, een z.g. university - voor het probleem van de astrologie. Typisch genoeg is deze astronoom niet iemand die verwerpt. Hij is voorzichtig en dat moet hij natuurlijk zijn. Maar hij zegt weer letterlijk (zij het in het Nederlands vertaald):

"Zo komen wij tot de conclusie dat in dit heelal een werkelijke waardebepaling praktisch onmogelijk is. Wij kunnen de sterren in kaart brengen. Wij kunnen bepalen waar de sterrennevels gaan. Wij kunnen tevoren berekenen waar de planeten zullen staan - zelfs over duizenden jaren. Wij kunnen ech-

ter niet verklaren wat deze sterren t.o.v. elkaar doet bewegen. De hypothese van de oosmische machine blijkt waardeloos. Al datgene wat wij rond ons zien is van een zodanige inhoud en beweging, dat hier geen regel kan worden getrokken maar wel een wil of een bewustzijn zou kunnen worden aangenomen. Op grond hiervan geloof ik in een God, Die deze sterren regeert. Ook kunnen wij constateren dat sterren en planeten een onderlinge invloed kunnen uitoefenen. Uit ontmoetingen van sterren worden soms planeten geboren en kometen, die een wereld te dicht naderen of een ster bereiken, kunnen een nova maar ook een poolwisseling doen ontstaan. Het is m.i. logisch om aan te nemen dat het leven hier op deze aarde beïnvloed wordt door sterren, door planeten, ja, zelfs door de wat zwaardere deeltjes der meteoren, die deze aarde naderen of bereiken. Want al deze dingen hebben een invloed op het leven der aarde en ofschoon deze thans nog niet kan worden vastgesteld en de leerstellingen der z.g. astrologie niet als volledig wáár kunnen worden beschouwd, is het toch wel zeker dat voor de moderne astronoom een nieuw terrein van wetenschap open ligt nl. het erkennen van de beïnvloeding, die ontstaat van uit ster en planeet op het leven dezer aarde."

Dat klinkt allemaal erg gewichtig. Maar, vrienden, wat staat er in het verleden? En laten we dan eens teruggaan zo naar de tijden van Babylon.

"De sterren, die ge ziet aan de hemel zijn de ogen van grote en machtige wezens, die neerschouwen op de aarde. Met hun onzichtbare handen reiken zij neer. Zij zijn het, die mede bepalen of we zullen overwinnen of overwonnen zullen worden. Zij zijn het, die bepalen of Bel in zijn glorie neerdaalt of Nabu het nieuwe licht zal scheppen of dat - en dan volgt een reeks van demonen en goden - onder Narded de dood zullen brengen over de mensheid. Het zijn de goden die pestilentiën brengen; het zijn de goden die overwinning schenken. En hun ogen tonen ons waarheen hun handen gericht zijn."

Nu is dat natuurlijk een klein beetje anders, eenvoudiger, simplistischer gezegd. Goden, die lichtende ogen hebben; met handen, die naar beneden grijpen. Maar achter dit alles zit toch weer het idee: een invloed van de sterren op de wereld. Daar is nu zo lang over gelachen en nu eindelijk beginnen verschillende mensen erover na te denken dat het wel eens waar zou kunnen zijn. De wetenschap.

Het is logisch dat een dergelijke vernieuwing niet zonder zin komt. Als het alleen maar een kwestie zou zijn van wetenschappelijke ontdekkingen en een langzame terugkeer tot de esoterie, ik zou u er op deze morgen zeker niet mee vermoeid hebben. Maar er zijn nog andere punten. En dat zijn typische en belangrijke punten. In de eerste plaats kennen we de krachtlijnen, die in een golving steeds weer aanduiden waar de mensheid heen gaat. En we weten dat op het ogenblik praktisch een dieptepunt van materialisme is bereikt. Er is dus in de eerste plaats een geestelijke klim te verwachten in de komende tijd. In de tweede plaats: wij vinden allerwegen een leegte en een honger. Een honger naar levensinhoud en deze kan klaarblijkelijk uit de stof niet meer gewonnen worden. Zij voert tot een steeds sterker geestelijk streven. Wij hebben in de laatste tijd vele vernieuwers gezien op geestelijk terrein. Ik denk aan profeten, die de eenheid en de overkoepling van alle geloofssoorten prediken. Ik denk aan anderen, die wijzen op de noodzaak om met een zekere onverschilligheid het leven te ondergaan, niet speculerende over het hiernamaals of over het heden, doch slechts levende volgens eigen begrip van goed. En...er is een nieuwe Meester gekomen. Een nieuwe Meester die een leerbrengt, waarin typisch genoeg de wetenschap, die vroeger vaak werd verworpen of terzijde geschoven in het geloof, nu een belangrijke factor is geworden. Een wereldmeester, die die wetenschap erkent en soms zelfs als een basis gebruikt voor zijn betogen, maar gelijktijdig wijst op een absolute God en een absolute Godsbeleving, die ver ligt buiten het rijk van de z.g. logica. Zouden wij dan niet de conclusie mogen trekken, dat deze dagen met hun typische vernieuwingsver-

schijnselen, met hun beslissende veranderingen in het menselijk leven en denken, méér zijn dan alleen maar een eenvoudige wisseling der tijden? Men heeft het u vaak genoeg toegeroepen: "Het Aquarius-tijdperk komt." Natuurlijk. Maar er ligt m.i. meer betekenis dan dit in de reeks van verschijnselen, waarvan ik u er enkele heb opgenoemd. Indien de mensheid nl. van uit dit materialisme tot een vergeestelijking kan komen en daarbij, zoals de nieuwe wereldleraar thans steeds weer naar voren brengt, de materiële basis niet uit het oog verliest, maar de materie gebruikt als een logische basis, als een logisch complement zelfs van zijn geestelijk bereiken, zou er dan niet de tijd aanbreken dat stof en geest één zijn? Misschien zal er eerst nog een duizendjarig rijk zijn. Maar soms lijkt het mij, of dat z.g. "laatste oordeel" niet zo ver meer weg is. Niet als een veroordeling en een ondergang in vuur en vloed, eerder een ontgroeien van de mensheid aan de menselijke vorm. Een versnelde evolutie waarvan ook ik de eindfase nog niet kan overzien. Ik weet alleen dat ze komt. Zo mag ik dan mijn geloof uitspreken voor deze tijd, uw tijd - voor deze wereld, die nog uw wereld is:

Ik geloof dat deze wereld thans - al beseft men het niet - meer en meer bevolkt wordt door engelen en duivelen.

Ik geloof dat de geestelijke krachten, die in het verleden een rol speelden bij de schepping der wereld, zich hebben teruggetrokken.

Ik meen te weten dat de eenheid van allen, die eenmaal de menselijke vorm hebben bekleed, geestelijk geuit nu, mede een invloed zal hebben op een verdere doorvoering van een absolute splitsing in de mensheid.

Ik meen dat deze splitsing zal voeren tot een vernieuwing van het ras, een vernieuwing van het denken, een vernieuwing van de beleving.

Mijns inziens zal het nog slechts korte tijd duren, of de mensheid - verrijkt met meer en meer zintuigen, die de thans nog hovenzinnelijke werelden binnen het normale brengen - zal zich ontdoen van de ballast van de menselijke vorm, veel der ballast van de huidige beschaving om in absolute vrijheid te verkeren met meer werelden en te worden niet meer het eindproduct van een zoeken naar vormgeving van uit een geestelijke wereld maar het beginpunt voor een nieuwe ontwikkeling op deze en andere werelden, waardoor het wezen Gods scherper zal worden geopenbaard en misschien zelfs nieuwe vormen op nieuwe planeten zullen opbloeien, die wederom zullen komen tot dezelfde dieptepunten van geestelijk of materiëel denken, waarna zij zullen stijgen, zoals gij, mensheid, gestegen zijt.

Indien je leeft in een tijd, die zo belangrijk is als deze, is het je taak om deel te hebben aan al wat die tijd bieden kan. Dat betekent dat wetenschap en geloof in u naast elkaar moeten bestaan, zonder dat deze beide huwen en één worden met elkaar vóór dit redelijk mogelijk is. Ik meen dat het in deze tijd uw taak is uw innerlijk weten, uw innerlijk beseft meer en meer één te doen worden met de praktijk der stof, opdat ge ten slotte, bevrijd van het vele dat u thans materiëel en geestelijk bindt, de werkelijke eenheid zult kunnen ervaren met onze wereld en onze sfeer. Ja, meer nog, met de God, Die in u woont.

Nou, dat was geen Sinterklaascadeau en geen Sinterklaaslezing, vrienden. Maar ik hoop dat u er eens over nadenkt. Ik heb een paar voorbeelden gegeven, die mij bekend zijn. U kunt zelf die voorbeelden steeds weer vinden. Denkt u er eens over, na hoe geest en stof steeds meer tot elkaar schijnen te komen; hoe materialisme en esoterie de grens, die ertussen scheen te liggen meer en meer doorbroken zien. En denkt u er eens over na hoe u zelf leeft in een tijd, die zo groots en zo belangrijk is, niet alleen voor de mensheid, maar voor alles wat bewustzijn heeft in het heelal, dat u er trots op kunt zijn en dankbaar voor kunt zijn. En misschien dat u daarnaast zult concluderen, dat dan alle moeiten van een dagelijks bestaan heus de moeite waard zijn. Al is het alleen maar, omdat je in de stof een zo belangrijk gebeuren mag ondergaan.

Goedenmorgen, vrienden.

Ik heb zo met belangstelling geluisterd naar wat onze lieve vriend zo even allemaal zei. Nu is al die wetenschap, waarover onze lieve vriend het had misschien erg belangrijk. En misschien is de materie ook wel erg belangrijk. Ik herinner me zelfs dat hoe schaarser het voedsel, hoe belangrijker de materie schijnt. Maar geloof me nou, vrienden, er zijn toch nog wel dingen die naar mijn idee belangrijker zijn. Al die dingen die gebeuren, die moet Onze-Lieve-Heer allang voorzien hebben, geweten hebben, anders zou Hij geen God zijn.

Wat wij doen is in zekere zin een soort Commedia dell'Arte. Ik weet niet of u dat kent. Dat is dat spel, weet u wel, met Colombine en Harlekijn en Pierrot natuurlijk en Pantalone en Scaramouche en al wat daarbij hoort. Zo'n soort toneelspel met vaste lijnen, half pantomime, waarbij de werkelijke loop van het stuk vaststaat. Het staat vast dat Colombine er met Harlekijn van doorgaat en dat Pierrot zit te huilen. Terwijl Pantalone misschien erg boos is, omdat hij de klappen heeft gekregen. Neen, laten we eerlijk zijn: alles staat vast. En al zijn de woorden elke voorstelling verschillend en is er geen vaste reeks van bewegingen, het komt toch wel op hetzelfde neer. En als je het mij vraagt, het klinkt misschien simpel dat weet ik, maar als je het mij nu vraagt, doen wij eigenlijk precies hetzelfde. God heeft het schema geschreven en Hij heeft gezegd: "Allez mes enfants, ga op het toneel en speel het stuk." En we spelen zo goed als we kunnen.

Ik speel de pastoor en u misschien de zakenman of de huisvrouw of de vrouw van zaken. We spelen een rol. Als de comedie is afgelopen, zijn we onszelf weer. En aan die waarheid, wat we zijn, kan geen wereld en geen ontwikkeling, ja, zelfs Godzelve niets meer veranderen. Wij zijn. En alles wat er rond ons gebeurt is heftig, dramatisch, zorgelijk of interessant of erg blij, maar het is deel van het spel.

Zo dadelijk ligt misschien Colombine te ziertogen; Harlekijn sterft; Pantalone krijgt een beroerte van boosheid. Maar het staat in het stuk. Zo dadelijk is het afgelopen en daar gaan de beide slachtoffers van geweld plus het slachtoffer van eigen drift gemoedelijk samen een glaasje bier drinken. Ze praten erover hoe de voorstelling is geweest.

Ik denk zo, vrienden, dat dat met ons ook zo is. U heeft uw zorgen, uw plezier, u heeft misschien de vroomheid van Kerstmis en uitbundigheid van een zomerse vacantie. Maar dat is eigenlijk maar de improvisatie, die u geeft op het vastgelegde schema. En daarom vind ik het eigenlijk een beetje - ja, het is misschien vleidend dat je in een belangrijk deel van het stuk "De schepping" een rol moogt spelen, maar verder vind ik het nu helemaal niet zo iets.....weet u, een ander zegt misschien: "Wij zullen zus en zo"...Ik heb geleerd om te zeggen: "Vader, wat er ook gebeurt, ik dank U. Want zoals het gebeurt, is het Uw wil en Uw wil is goed." Maar het lijkt me vaak dat daar wat in zit, méér in zit in mijn simpele geloof dan in al de wetenschappelijkheid van anderen. Méér in dit simpele aanvaarden dan in die hartstochtelijke levensstrijd. Toch - ik heb ook gevochten. Gevochten voor een nieuwe communiebank en voor een remonstrans. Ik heb gevochten voor ruimte voor de vrouwenbeweging en voor het stichten van een jonggezellen-vereniging. Ik heb ook gevochten, maar omdat het mijn rol was. Niet omdat ik meende, dat zonder dit de wereld zou ondergaan.

Dat is nou wat ik probeer tegen u te zeggen. U leeft, u sterft, u bent vrolijk, u bent bedroefd. En je zult die dingen niet kunnen ontlopen; het hoort bij het stuk. Maar achter dat alles leeft de waarheid. Dat moeten we ons steeds voor ogen stellen. Achter ons leven en streven zit een onveranderlijke werkelijkheid en dáár zit onze God en nergens anders. En dáárin is waarheid en nergens anders. Wanneer je iets wint en je bent blij, dat hoort bij het stuk. Wees vreugdig en verheug je, maar

niet te veel. Want wat je wint, verlies je. En als je wat verliest, wees bedroefd want het hoort bij het stuk, maar niet te veel, want je kunt nooit iets werkelijk verliezen; of je hebt het nooit bezeten of je bezit het voor eeuwig. En dat is nou met ons geloof ook.

We kunnen natuurlijk erover vechten. De een komt met zijn problemen en zijn vragen en die zegt: "Ja, maar we moeten toch wetenschappelijk proberen te bewijzen.....en "de pyramiden zijn erg belangrijk". En ja, "staat er nu in de Bijbel dit of staat er dat?" En dan vraag ik me af: "Koop je daar nu werkelijk wat voor?" Eén stukje licht, één stukje eeuwige zaligheid? Ik weet het niet, het lijkt mij een beetje vals geld, het klinkt niet zuiver. Van binnen, in een mens, zo achter alle oppervlakkigheid om, dáár zit iets wat zuiver is. Dat klinkt, weet u wel, zoals zo'n kristallen belletje dat ze op Kerstmis gebruiken. Ik weet niet waarom. En achter alles wat je doormaakt, spreekt dat voortdurend dezelfde taal. Dat innerlijk van je, dat geloof, diep van binnen, dat is altijd wanhopig of nooit wanhopig maar niet nu zus dan zo. Het blijft zichzelf gelijk. Dat is jouw aandeel in de eeuwigheid. En hoe meer je kunt vertrouwen op wat in je leeft, hoe meer je zult weten wat je bent achter het aangemeten maskertje.

Persoon - dat is ook een masker. Wist u dat? Personae, dat waren oorspronkelijk de gemaskerden, die een spel opvoerden, de typen, de vaste typen. En u zegt: "Ik ben een persoonlijkheid." Weet u wat u dan zegt? "Ik ben een masker, ik ben een typetje." Dan kun je voor jezelf misschien denken dat het toch wel een heel erg mooi en aardig typetje is, tenminste daar heb ik ook wel eens last van gehad, maar het blijft een masker. In ons zit een eeuwigheid. En wanneer die tijd verandert, verandert het toneel en begint er een nieuw bedrijf. En we kunnen tegen de directeur zeggen: "We zijn dankbaar, mijnheer, dat we onze rol mee mogen spelen, als geest of als mens." Maar we kunnen nooit zeggen: "Dit is wat ik ben."

En nou heel even - en dan val ik jullie met mijn simplicissimus der ziele niet meer lastig:

Eeuwig is wat in mij leeft.

Eeuwig is de goddelijke Kracht in mij.

Onveranderlijk is de band, die ik heb met mijn God, die ik erken als een band van liefde, maar die ik niet ken in haar eeuwig Wezen.

En dit geldt voor ons allen:

Eeuwig is de kracht in ons.

Niets wat gebeurt kan ons werkelijk deren of verstoren zolang wij niet te veel gaan geloven in onze rol op aarde, zolang we niet te veel geloven in de schijn van ons wezen.

Hoe meer we ons bewust zijn van de goddelijke Werkelijkheid, die in ons woont, hoe meer wij ons kunnen verheffen boven de verschijnselen van stof en sfeer en hoe groter Gods heerlijkheid, kenbaar geopenbaard voor ons, wordt in onze ogen.

En dan heb ik op deze zondag alleen dit te zeggen - het klinkt haast verwaand - maar vrienden, laten we toch vooral dat, wat in ons leeft, maken tot de kracht van ons bestaan. Dat is God. Dat is waarheid. En laten we dan met vreugde, met spot of leedwezen kennis nemen van het spel, waarin we betrokken zijn. Spelend als vrijwillige marionetten het spel der bewustwording der ziel.

God zegene jullie! Zalige zondag.

V R I J Z I J N .

Kijk eens, vrij zijn dat is de illusie van de mens, die niet beseft dat zijn vrijheid in hem zit en nooit kan schuilen in uiterlijkheden.

Vrij zijn.

Indien je vrij bent om op te wieken tot tussen de sterren, indien je vrij bent om tot de einder van de cosmos te gaan, dan ben je toch nog gebonden aan je lusten en aan je innerlijk streven, aan je angsten en je begeerten om in het bestaan te beleven. Niemand weet wat in de wereld staat geschreven van noodzaak en van wens. Niemand kan u zeggen wat de vrijheid is van uw ziel en uw wezen. Behalve misschien wanneer u beseft dat vrijheid hoofdzakelijk is de vrijheid van kiezen. Dat de ziel zichzelf verheft boven de beperkingen zelfs van cosmos, van de hemelse baan, als ze besluit volgens beste inzicht en eigen wil te aanvaarden wat haar wordt geboden aan genoegens, aan begeerten maar ook aan noden en aan lijden, als de ziel besluit om niet te vermijden wat op haar weg ligt. Dan pas is ze vrij. Als je de vrijheid zoekt in de schijn van de mogelijkheid om rond te gaan en zelf te besluiten je te uiten, te vermijden wat je niet begeert, als je meent dat vrijheid bestaat in het doen aanvaarden van wat je hebt geleerd door anderen, dan kun je in werkelijkheid in je leven niets veranderen. Vrijheid ligt in jezelf. U wilt iets weten van vrij zijn? Misschien kan ik u er een liedje van zingen- wie weet.

Vrij is de ziel, die zonder vrees voor zonden, zonder begeerten naar de deugd, zonder vrees voor ouderdom of begeerte naar jeugd haar leven gaat.

Vrij is de geest, die beseft dat haar God haar gadeslaat en toch niet zoekt Zijn blik te ontgaan of anders dan in eigen schijn voor het aangezicht van die God te bestaan.

Vrij is de geest, die besluiten neemt na rijpelijk overleg en ze volvoert. Niet: Hoe is dit? Is 't recht? Maar zeggend: Dit wat mij beroert en licht is in mijn wezen en kracht is in het bestaan, is werkelijkheid voor mij; het andere is waan.

Vrij is de geest, die de goddelijke wet zich maakt tot een werkelijkheid en zo, zelfs gebonden aan de tijd, reeds leeft in eeuwigheid.

Vrij is de geest, die krachten geeft en krachten ontvangt en nimmer verlangt te ontgaan aan wat zij is en aan wat zij door moet maken; omdat zij in zich heeft de kracht de ketens van de schijn te slaken, de macht om alle leven te ontgaan en toch in vrijelijk aanvaarden tezaam met haar God verkiest te bestaan.

Dat is zo ongeveer vrij-zijn. Iets anders dan een dagje vrij af.

Voor menig mens is vrij-zijn niets anders dan vrij zijn om te vrijen wanneer hij wil. Voor heel veel mensen is vrijheid een leuze, die ze gebruiken om anderen naar hun wil te voegen. Werkelijke vrijheid is bewust je weg kiezen, de consequenties ervan erkennend en aanvaardend, omdat er in je iets is, dat eeuwig is, dat belangrijker is dan al het andere. Vrijheid is in zekere zin: meesterschap over het "ik", verworven door het begrip van het werkelijk belangrijke, dat voor jou reëel bestaat.

:--: